

ΤΣΑΡΛΣ ΝΤΙΚΕΝΣ

Μεγάλες προσδοκίες

ΒΙΒΛΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Το επώνυμο του πατέρα μου ήταν Πίριπ και το βαπτιστικό μου Φίλιπ μα, καθώς η νηπιακή μου γλώσσα δεν κατάφερνε να προσφέρει κάτι τόσο μακροσκελές, όταν με ρωτούσαν το όνομά μου απαντούσα ότι με έλεγαν Πιπ κι έτσι έμεινε να με φωνάζουν όλοι Πιπ.

Λέω ότι το επώνυμό μου είναι Πίριπ γιατί το είδα σκαλισμένο στον τάφο του πατέρα μου και γιατί μου το είχε πει η αδελφή μου – η κυρία Τζο Γκάρτζερι, που είχε παντρευτεί τον σιδερά. Τον πατέρα δεν τον γνώρισα ποτέ, και η μητέρα μου πέθανε όταν ήμουν μωρό κι έτσι δεν ήξερα πώς έμοιαζαν στην όψη, επειδή είχαν πεθάνει πολύ καιρό πριν ανακαλυφθούν οι φωτογραφίες. Γι' αυτό οι πρώτες μου εντυπώσεις σχετικά με το παρουσιαστικό τους προέρχονταν, κατά αυθαίρετο τρόπο, από τις ταφόπλακές τους. Το σχήμα των γραμμάτων πάνω στην ταφόπλακα του πατέρα μου μου είχε δώσει την περιέργη εντύπωση ότι ήταν ένας γεροδεμένος, μελαψός άντρας με κυματιστά μαύρα μαλλιά. Από το πιο λεπτεπίλεπτο και καλλιγραφικό σχήμα των γραμμάτων της επιγραφής «*Ωσαύτως Γεωργιάννα, συμβία του ανωτέρω*», έβγαλα το αφελές συμπέρασμα πως η μητέρα μου ήταν φιλάσθητη και γεμάτη φακίδες. Στις πέντε μικρές ταφόπλακες, σχήματος ρόμβου και ύψους περίπου δυο πιθαμές η καθεμιά, που βρισκονταν τοποθετημένες σε μια τακτοποιημένη αράδα δίπλα στον τάφο των γονιών μου και ήταν αφιερωμένες στα

πέντε μικρότερα αδέρφια μου –τα οποία είχαν εγκαταλείψει υπερβολικά νωρίς την οικουμενική προσπάθεια για επιβίωση– χρωστούσα την ακλόνητη πεποίθηση ότι αυτά είχαν ζήσει τη σύντομη ζωή τους ανάσκελα με τα χέρια χωμένα στις τσέπες των παντελονιών τους, όπως ακριβώς βρίσκονταν και τώρα ξαπλωμένα μέσα στους μικρούς τους τάφους.

Τα μέρη μας ήταν γεμάτα βάλτους και βρίσκονταν δίπλα στο ποτάμι, που κατέβαινε φιδογυριστό μέχρι τη θάλασσα, είκοσι περίπου μίλια πιο νότια. Την πρώτη μου δυνατή και ξεκάθαρη συναίσθηση της πραγματικότητας την ένωσα ένα κρύο υγρό απόγευμα, καθώς κόντευε να βραδιάσει. Τότε ήταν που συνειδητοποίησα ότι εκείνο το πνιγμένο στις τσουκνίδες θλιβερό μέρος ήταν το νεκροταφείο και ότι ο Φίλιπ Πίριπ, εκλιπόν τέκνον της ενορίας ταύτης, και ωσαύτως η Γεωργιάνα, συμβία του ανωτέρω, ήταν πεθαμένοι και θαμμένοι εκεί. Και ότι ο Αλέξανδρος, ο Βαρθολομαίος, ο Αβραάμ, ο Τομπάις και ο Ρότζερ, τέκνα των ανωτέρω, ήταν επίσης νεκρά και θαμμένα στο ίδιο μέρος. Και ότι ο μουντός επίπεδος ερημότοπος πέρα από το νεκροταφείο, που τον χάραζαν χαντάκια, αναχώματα και υδατοφράχτες, με κάποιες λιγοστές αγελάδες να βόσκουν εδώ κι εκεί, ήταν οι βάλτοι. Και ότι η σταχτιά γραμμή χαμηλά πέρα από τους βάλτους ήταν το ποτάμι. Και ότι το μακρινό άγριο λημέρι από όπου ξεχυνόταν ο άνεμος ήταν η θάλασσα. Και ότι το μικρό εκείνο πλασματάκι που έτρεμε σύγκορμο και είχε αρχίσει να τα φοβάται όλα αυτά και ήταν έτοιμο να βάλει τα κλάματα ήμουν εγώ, ο Πιπ.

«Μην ακούσω άχνα!» βρόντηξε ξαφνικά μια άγρια φωνή κι ένας άντρας ξεπετάχτηκε ανάμεσα από τα μνήματα κοντά στην εκκλησία. «Μη βγάλεις τσιμουδιά, διαβολόπαιδο, γιατί θα σου κόψω το λαρύγγι!»

Ένας τρομαχτικός στην όψη άντρας, με λιωμένα και σχισμένα γκρίζα ρούχα και ένα τεράστιο σίδερο δεμένο με αλυσίδα στο ένα του πόδι. Ένας άντρας αναμαλλιασμένος, με τρύπια παπούτσια κι ένα βρόμικο

κουρέλι δεμένο στο κεφάλι. Ένας άντρας μούσκεμα μέχρι το κόκαλο, βουτηγμένος στη λάσπη, γδαρμένος από τις πέτρες και τα κοτρώνια, κατατρυπημένος από τις τσουκνίδες και τα αγκάθια, που κούτσαινε και έτρεμε και με αγριοκοίταζε και γρύλιζε και με άρπαξε από το πηγούνι καθώς τα δόντια του κροτάλιζαν από το κρύο.

«Σας παρακαλώ, κύριε, μη μου κόψετε το λαρύγγι» παρακάλεσα κλαψουρίζοντας. «Σας παρακαλώ, μη με σκοτώσετε».

«Πες μου πώς σε λένε» απαίτησε να μάθει ο άντρας. «Γρήγορα!»

«Πιπ, κύριε».

«Πώς είπες; Μίλα δυνατά, ρε!»

«Πιπ, κύριε. Πιπ».

«Δείξε μου πού μένεις. Δείξε μου κατά πού πέφτει το σπίτι σου».

Γύρισα το δάχτυλό μου προς τα εκεί που έπεφτε το χωριό μου, πάνω στο πλάτωμα με τις λεύκες και τα κλαδεμένα δέντρα, ένα δυο μίλια πέρα από την εκκλησία.

Αφού με κοίταξε αγριεμένος για μια στιγμή, ο άντρας με γύρισε ανάποδα και άδειασε τις τσέπες μου. Δεν υπήρχε τίποτα σ' αυτές, μόνο ένα κομμάτι ξερό ψωμί. Όταν η εκκλησία ισορρόπησε ξανά μπροστά μου –γιατί με είχε αναποδογυρίσει τόσο απότομα και με τόση δύναμη, που είδα για μια στιγμή κάτω από τα πόδια μου το καμπαναριό ανεστραμμένο–, βρέθηκα καθισμένος πάνω σε μια ψηλή ταφόπετρα τρέμοντας, ενώ εκείνος καταβρόχθιζε το ψωμί μου.

«Βρε τούγλανε» είπε ο άντρας και ξερογλείφτηκε «τι ωραία παχουλά μαγουλάκια έχεις!».

Παρόλο που ήμουν μικρόσωμος και αδύνατος για την ηλικία μου, τα μάγουλά μου ήταν όντως παχουλά.

«Μα τον Χριστό, θα μπορούσα να τα φάω» είπε ο άντρας κουνώντας απειλητικά το κεφάλι του. «Έτσι μου 'ρχεται να τα φάω σ' αλήθεια».

Με ύφος κακόμοιρο είπα πως έλπιζα να μην το κάνει αυτό και αρπάχτηκα πιο σφικτά από την ταφόπετρα όπου με είχε βάλει, όχι για να μην πέσω, αλλά για να συγκρατηθώ να μη βάλω τα κλάματα.

«Για πες μου» έκανε ο άντρας. «Πού είναι η μάνα σου, ρε;»

«Εκεί πέρα, κύριε» είπα δείχνοντας.

Πετάχτηκε όρθιος, έτρεξε μερικά μέτρα, αλλά απότομα σταμάτησε, γύρισε και με αγριοκοίταξε με δυσπιστία.

«Να, εκεί κύριε» εξήγησα δειλά. «Εκεί που γράφει *Ωσαύτως Γεωργιάννα*. Αυτή είναι η μάνα μου».

«Α, έτσι» έκανε ο άντρας και γύρισε ξανά πίσω. «Και πλάι στη μάνα σου είναι θαμμένος ο πατέρας σου;»

«Μάλιστα, κύριε» είπα. «Κι αυτός πεθαμένος, εκλιπόν τέκνον της ενορίας ταύτης, όπως γράφει».

«Χμμ» μουρμούρισε ο άντρας συλλογισμένος. «Και με ποιον ζεις, αν υποθέσουμε ότι έχω την ευγενή καλοσύνη να σ' αφήσω να ζήσεις, κάτι που δεν το έχω αποφασίσει ακόμη;»

«Με την αδελφή μου, κύριε. Την κυρία Τζο Γκάρτζερι, σύζυγο του Τζο Γκάρτζερι, του σιδερά, κύριε».

«Του σιδερά, είπες;» έκανε ο άντρας και κατέβασε τα μάτια του στο σίδερο που ήταν δεμένο στο πόδι του.

Αφού κοίταξε συνοφρυωμένος μια το πόδι του και μια εμένα, με πλησίασε πάνω στην ταφόπετρα που με είχε καθίσει, με άρπαξε απ' τα μπράτσα και με έγειρε προς τα πίσω όσο πιο πολύ μπορούσε. Με κοίταζε με τα αγριεμένα του μάτια προς τα κάτω κι εγώ τον κοίταζα με τα δικά μου τρομαγμένα μάτια προς τα πάνω.

«Λοιπόν, άκου να σου πω» γρύλισε. «Σκέφτομαι αν αξίζεις να σου χαρίσω τη ζωή ή όχι. Ξέρεις τι είναι λίμα, ρε κοπρίτη;»

«Μάλιστα, κύριε».

«Και ξέρεις τι σημαίνει μάσα;»

«Μάλιστα, κύριε».

Με κάθε ερώτηση με έγερνε ακόμα πιο πίσω για να με κάνει να φοβηθώ περισσότερο και να καταλάβω πόσο ανυπεράσπιστος ήμουν στα χέρια του.

«Λοιπόν, θα πας να μου φέρεις μία λίμα». Με έγειρε πιο πίσω. «Και ό,τι φαγώσιμο βρεις». Με έγειρε ακόμα περισσότερο. «Θα μου τα φέρεις και τα δύο». Με έγειρε ακόμα πιο πολύ. «Αλλιώς θα σου ξεριζώσω την καρδιά και το συκώτι». Και με έγειρε όσο πιο πολύ γινόταν.

Φοβόμουν τρομερά και είχα ζαλιστεί τόσο, που αρπάχτηκα από πάνω του και με τα δυο μου χέρια.

«Αν είχατε την καλοσύνη να με αφήσετε κάτω, κύριε» είπα «ίσως δεν θα μου ερχόταν αναγούλα και ίσως θα μπορούσα να προσέξω καλύτερα τι μου λέτε».

Με άρπαξε δυνατά και με αναποδογύρισε τόσο γρήγορα, που για μια στιγμή είδα ξανά την ανεμοδούρα της εκκλησίας να κοιτάζει προς το έδαφος. Έπειτα με έστησε όρθιο πάνω στην ταφόπετρα, με κράτησε σφιχτά από τα μπράτσα και μου έθεσε τους φοβερούς όρους του:

«Λοιπόν, αύριο πρωί πρωί, θα μου φέρεις τη λίμα και τα φαγώσιμα. Θα μου τα φέρεις στο παλιό Πυροβολείο εκεί πέρα. Και δεν θα πεις κουβέντα ότι είδες κάποιον σαν εμένα ή οποιονδήποτε άλλο, αν θες να σου χαρίσω τη ζωή. Αν δεν κάνεις αυτά που σου λέω ή αν κάνεις κάτι διαφορετικό, θα σου ξεριζώσω την καρδιά και το συκώτι, θα τα ψήσω και θα τα φάω. Και να ξέρεις ότι δεν είμαι μόνος, όπως μπορεί να σου περνάει απ' το μυαλό. Είναι κι ένας νεαρός που κρύβεται μαζί μου και, σε σύγκριση μ' αυτόν, εγώ είμαι αγγελούδι. Αυτός ο νεαρός ακούει αυτή τη στιγμή τι σου λέω. Κι έχει έναν μουσικό τρόπο να ξετρυπώνει τα μικρά αγοράκια και να ξεριζώνει την καρδιά και το συκώτι τους.

Είναι μάταιο να προσπαθήσει ένα αγόρι να κρυφτεί από αυτόν. Μπορεί το αγόρι να κλειδαμπαρωθεί στο σπίτι του, μπορεί να κωθεί στο ζεστό κρεβάτι του, μπορεί να τραβήξει τις κουβέρτες πάνω απ' το κεφάλι του, μπορεί να νομίζει ότι βρίσκεται στη ζέστη και τη σιγουριά, αλλά ο νεαρός αυτός ξέρει να γλιστρήσει αποδώ, να γλιστρήσει αποκεί, να το ξετρυνώσει και να το ξεσχίσει. Για την ώρα τον συγκρατώ με μεγάλη δυσκολία για να μη σου κάνει κακό. Τον βαστάω με το ζόρι να μη σου ορμήσει και σε ξεκοιλιάσει. Λοιπόν, τι λες;».

Είπα ότι θα του πήγαινα τη λίμα και όσα αποφάγια μπορούσα να βρω στο Πυροβολείο νωρίς το επόμενο πρωί.

«Ορκίσου “Ο Θεός να στείλει φωτιά να με κάψει αν δεν το κάνω”» είπε ο άντρας.

Ορκίστηκα και τότε μόνο με κατέβασε κάτω.

«Λοιπόν, θυμήσου τον όρκο σου, θυμήσου τον νεαρό φίλο μου που παραμονεύει και τρέχα σπίτι γρήγορα».

«Κα-καλννύχτα, κύριε» τραύλισα.

«Καλννύχτα δεν θα πει τίποτα» γρύλισε ο άντρας κοιτάζοντας γύρω του τα κρύα πεδινά που ήταν βουτηγμένα στην υγρασία. «Για να επιζήσει κάποιος εδώ πέρα, πρέπει να είναι βάτραχος ή χέλι».

Έσφιξε με τα δυο του χέρια το σώμα του που έτρεμε, λες και ήθελε να το συγκρατήσει να μη διαλυθεί, και κίνησε κουτσαίνοντας προς τον χαμηλό μαντρότοιχο του νεκροταφείου. Καθώς τον έβλεπα να περνάει ανάμεσα από τις τσουκνίδες και τους θάμνους πάνω στα υγρά ψώματα, μου φάνηκε σαν να προσπαθούσε να ξεφύγει από τα χέρια των πεθαμένων που απλώνονταν μοχθηρά από τους τάφους θέλοντας να τον αρπάξουν απ' το πόδι και να τον τραβήξουν μέσα.

Έφτασε στον χαμηλό τοίχο του νεκροταφείου, τον δρασκέλισε με δυσκολία σάμπως τα πόδια του να ήταν μουδιασμένα και πονεμένα,

και μετά γύρισε και με αναζήτησε με το βλέμμα του. Μόλις τον είδα να κοιτάζει προς το μέρος μου, στράφηκα προς το σπίτι μου κι άρχισα να τρέχω όσο πιο γρήγορα άντεχα. Όταν έπειτα από λίγο έκανα να τον κοιτάξω, τον είδα να κατεβαίνει προς το ποτάμι, σφίγγοντας ακόμη το σώμα με τα χέρια του και πατώντας προσεχτικά τα πληγωμένα πόδια του στις μεγάλες πέτρες που είχαν βάλει οι χωρικοί για να περνούν όταν το ποτάμι φούσκωνε ή όταν είχε παλίρροια.

Καθώς κοντοστάθηκα να τον δω για τελευταία φορά, ο βάλτος έμοιαζε με μια μακριά γκριζα γραμμή στον ορίζοντα. Το ποτάμι ήταν κι αυτό μια δεύτερη γραμμή, λιγότερο φαρδιά και ελάχιστα πιο ανοιχτόχρωμη, και ο ουρανός μια σειρά από μακριές θυμωμένες κόκκινες λωρίδες που εναλλάσσονταν με μαύρες. Κοντά στις εκβολές του ποταμού μόλις διακρίνονταν τα δύο μοναδικά σκοτεινά αντικείμενα που έμοιαζαν να στέκονται όρθια σ' ολόκληρη την περιοχή: το ένα ήταν ο φάρος για τους ναυτικούς, σαν ένα βαρέλι καρφωμένο πάνω σε έναν ψηλό πάσσαλο, ένα πανάσχημο αντικείμενο αν πλησίαζες να το δεις από κοντά. Το άλλο ήταν η αγχόνη, με τις θηλιές, που σφίγγονταν κάθε τόσο γύρω από τον λαιμό κάποιων πειρατών, να κρέμονται ελεύθερες προς τα κάτω και να πηγαινοέρχονται στον αέρα. Ο άντρας τραβούσε κουτσαίνοντας προς την αγχόνη σαν ένας πειρατής που ζωντανεύοντας είχε πηδήξει κάτω από το ικρίωμα και τώρα ξαναγύριζε εκεί για να τον κρεμάσουν για δεύτερη φορά. Η εικόνα εκείνη με γέμισε τρόμο, και όταν είδα τις καφετιές αελάδες να σπκώνουν το κεφάλι τους και να τον κοιτάζουν καθώς περνούσε ανάμεσά τους, αναρωτήθηκα αν σκέφτονταν κι αυτές το ίδιο. Κοίταξα γύρω μήπως πάρει το μάτι μου τον φοβερό νεαρό, αλλά δεν είδα κάτι που να μαρτυράει την παρουσία του. Ξαφνικά με κυριέυσε πάλι ο τρόμος και επέστρεψα στο σπίτι τρέχοντας χωρίς να σταματήσω πουθενά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Ἀδελφή μου, ἡ κυρία Τζο Γκάρτζερι, ἦταν πάνω ἀπὸ εἴκοσι χρόνια μεγαλύτερη ἀπὸ μένα καὶ διατυμπάνιζε σ' ὅλο τον κόσμο με υπερηφάνεια καὶ με κάθε ευκαιρία ὅτι με εἶχε αναθρέψει «με τα ἴδια της τα χέρια». Τότε δεν καταλάβαινα το νόημα ἐκείνης της ἐκφρασης καὶ, γνωρίζοντας ὅτι εἶχε βαρὺ καὶ σκληρὸ χέρι που το ἀπλώνει χωρὶς σπουδαία ἀφορμὴ τόσο πάνω στον ἄντρα της ὅσο καὶ πάνω σ' ἐμένα, πίστευα ὅτι εἶχε αναθρέψει καὶ τον Τζο Γκάρτζερι «με τα ἴδια της τα χέρια».

Ἡ ἀδελφή μου, ἡ κυρία Τζο Γκάρτζερι, δεν ἦταν ἰδιαίτερα ἐμφανίσιμη καὶ εἶχα τὴν πεποίθησι ὅτι εἶχε ἀναγκάσει «με τα ἴδια της τα χέρια» τον Τζο Γκάρτζερι νὰ τὴν παντρευτεῖ. Ὁ Τζο ἦταν ξανθὸς καὶ τα μακριὰ κατσαρά του μαλλιά ἐπέφταν δεξιά καὶ ἀριστερά ἀπὸ το καθαρὸ πρόσωπό του. Τα μάτια του ἦταν γαλανὰ ἀλλὰ τόσο ανοιχτόχρωμα, που εἶχες τὴν ἐντύπωσι ὅτι το γαλανὸ χρῶμα της κόρης εἶχε ἀναμειχθεῖ με το γύρω ἀσπράδι του ματιοῦ. Ἦταν ἓνας ἄνθρωπος ἥσυχος, καλόψυχος, καλοδιάθετος, βολικὸς, ἀγαθὸς καὶ ἥρεμος – ἓνας σωστός Ἡρακλὴς με τὴ δύναμη καὶ τὶς ἀδυναμίες του καλότροπου ἡμίθεου.

Ἡ ἀδελφή μου εἶχε μαύρα μάτια καὶ μαλλιά, καὶ το πρόσωπό της ἦταν μόνιμα κοκκινισμένο ὡς καὶ το ἔτριβε κάθε πρωὶ με τον τρίψιπ ἀντὶ με σαποῦνι. Ἦταν μεγαλόσωμη καὶ χοντροκόκαλη καὶ φοροῦσε σχεδὸν πάντα μιὰ πρόχειρη ποδιά δεμένη στὴν πλάτη με δύο κόμπους ἐνὼ το φαρδὺ μπούστο της ἦταν πάντα γεμάτο με καρφίτσες καὶ βελόνες. Θεωροῦσε μεγάλο της προτέρημα τὸ ὅτι κυκλοφοροῦσε πάντα μ' ἐκείνη τὴν ποδιά καὶ το χρησιμοποιοῦσε ὡς τρομερὴ μομφὴ ἐνάντια στον Τζο. Εγὼ πάντως δεν κατάλαβα

ποτέ για ποιον λόγο ήταν υποχρεωμένη να τη φοράει ή, αν ήταν υποχρεωμένη να τη φοράει, γιατί δεν μπορούσε να τη βγάλει ούτε μία μέρα στη ζωή της.

Το σιδεράδικο του Τζο ήταν χτισμένο κολλητά δίπλα στο σπίτι, το οποίο ήταν ξύλινο, όπως σχεδόν όλα τα σπίτια στα μέρη μας εκείνα τα χρόνια. Όταν επέστρεψα λαχανιασμένος, βρήκα το σιδεράδικο κλειστό και τον Τζο να κάθεται μόνος στην κουζίνα. Καθώς ο Τζο κι εγώ ήμασταν σύντροφοι στα πάθη, εκμυστηρευόμασταν ο ένας στον άλλον όλα όσα μας τύχαιναν. Έτσι μόλις σήκωσα το μάνταλο της πόρτας και κοίταξα μέσα στην κουζίνα, θεώρησε σωστό να με προειδοποιήσει από τη γωνία που καθόταν:

«Η αδελφή σου σε ψάχνει πολλή ώρα, Πιπ. Έχει βγει να σε βρει ίσαμε δέκα φορές και τώρα πάλι έξω είναι και σε ψάχνει».

«Αλήθεια λες, Τζο;»

«Ναι, ρε Πιπ. Και το χειρότερο είναι ότι κουβαλάει μαζί της και τη Χαϊδεύτρα».

Μεγάλες προσδοκίες

Το σημαντικότερο μυθιστόρημα του Τσαρλς Ντίκενς, *Μεγάλες προσδοκίες*, παρακολουθεί την πορεία του αφηγητή της ιστορίας, του ορφανού Φίλιπ Πίριπ (Πιπ) από τα χρόνια που ζει ως μαθητευόμενος σιδηρουργός σε ένα μικρό χωριό μέχρι την ενηλικίωσή του και τη διαμονή του στο Λονδίνο. Από την πασίγνωστη δραματική αρχική σκηνή στους βάλτους του Κεντ, η ιστορία βρίθκει από τους πλέον αξιομνημόνευτους χαρακτήρες του Ντίκενς. Ο τρυφερός σιδηρουργός Τζο Γκάρτζερι, ο μυστηριώδης κατάδικος Έμιπελ Μάγκουιτς, η εκκεντρική μισ Χάβισαμ με την πανέμορφη θετή της κόρη Εστέλα, ο καλόκαρδος συγκάτοικος του Πιπ, Χέρμπερτ Πόκετ, και ο στομφώδης Πάμπλτσουκ. Καθώς ο Πιπ αποκαλύπτει σταδιακά την αλήθεια πίσω από τις «μεγάλες προσδοκίες» του μέσα από τον αγώνα του να γίνει ένας τζέντλεμαν, τα μυστήρια του παρελθόντος και οι περιπλοκές της τύχης, μέσα από μια αλληλουχία συναρπαστικών περιπετειών, τον οδηγούν στην ωριμότητα και στην πιο σπουδαία ανακάλυψη απ' όλες – στην αλήθεια για τον εαυτό του.

Οι Μεγάλες προσδοκίες είναι ένα από τα πιο αγαπημένα και πολυδιαβασμένα μυθιστορήματα στον κόσμο. Ο συγγραφέας απεικονίζει με χιούμορ αλλά και δραματική ένταση μέσα από μια σκοτεινή πλοκή τη βικτοριανή εποχή του 19ου αιώνα.

minoaseditions

www.minoas.gr

9 786180 208092
ISBN 978-618-02-0809-2

ΚΩΔ. 31218